1сентября 2021г
копия

МӘРТӨК АУДАНДЫҚ БІЛІМ БӨЛІМІ
ЖАЙСАҢ АУЫЛЫ.
«МАНСУР БАЛАБАҚША»

Бекітемін

Мәртөк аудандық білім бөлімінің бұйрығы

«27» 08 2021ж

№ 205

БАҒДАРЛАМА
«Бала тілін дамыту»

Жайсаң ауылы

2021жыл

Сканировано с CamScanner

копия верна.

«Мансур» балабақшасының тәрбиешісі: Аллиярова Жанат Жанабаевнаның мектепалды даярлық (5-6жас)балаларға арналған

«Бала тілін дамыту» атты бағарламасына

ПІКІР

Әртүрлі қызықты материалдарды қолдану педагогикалық үрдістің тиімділігін арттырып,баланың ақыл-ойының дамуына үлкен ықпал ете отырып,балалардың тілдік қоры дамып сөйлеу қабілеті қалыптсады.

Алынған «Бала тілін дамыту» бағдарламасы мектепалды даярлық топ балаларының жас ерекшеліктеріне сәйкес,сөйлеуді дамытумен бірге балалардың ақыл-ой қабілеттерін қалыптастыруға лайықталып құрылған.

Саусақ жаттығуы, сөйлем, сөйлем құрылымы,суретке қарап әңгіме құрастыру, буын,дыбыс,сөз, сөйлем түрлері, дауысты,дауыссыз дыбыстар, тіл жаттығулары арқылы бала тілін дамытып,тілдік қорын молайтып қалыптастырыу.

Бағдарламаның мазмұны балалардың жас ерекшеліктеріне лайықты,түсінігіне қонымды,балалардың алған әсерін тек сезім тәрбиесінің мақсатында ғана емес,сонымен бірге адамгершілік және эстетикалық тәрбиеге де пайдаланады.

Пікір беруші:

Мәртөк аудандық білім бөлімінің әдіскері: Мауленова М.

Сканировано с CamScanner

Копия верна

Түсінік хат

Бала жас аралығында тілі шығып, жәйлап сөйлей бастайды. Ал жас аралықта бала толық сөйлеу қабілетіне,мүмкіндігіне ие болады ,баланың тілдік қоры молайып,даму үстінде болады.

Баланың ойлау қабілетін дамыту арқылы танымы кеңейе түседі.

Таным деңгейі жоғары баланың тілі тез дамиды.Бала әрбәр естіген сөзін түйсініп,сыртқа шығарады.Яғни,бала белгілі бір негіздемеге сүйене отырып, сөзін ой жүйесінен шығарады.

Мектепке дейінгі мекемеде бала тілін дамыту жұмыстары тәрбиешілердің көп еңбек етіп, ізденіс пен дайындығын қажет етеді.

Балалардың ақыл-ойы мен мінез-құлығының дамуында тіл маңызды рөл атқарады. Біздің мақсатымыз –балаларды ата-бабадан қалған салт-дәстүрге, адамгершілікке баули отырып,жаңа технологияны меңгерту.

Балабақшада балалардың жас ерекшелігіне лайықты көркем әдебиет шығармаларын,оқыған шығарма мазмұнын әңгімелеп айтқызу,суретке қарап әңгімелеу,ертегілер оқып беру, мақал-мәтел, жаңылтпаш, тақпақтар үйрету сияқты жұмыстары арқылы бала тілін дамытуға болады.

Сканировано с CamScanner

Копия верна

Кіріспе

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында бала тілін дамытуға, олардың сөздік қорларын молайтуға, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін әрі күнделікті іс- әрекет кезіндегі тілдік қарым- қатынаста қолдана білуге жаттықтыру ісіне ерекше мән берілген. Яғни, мектеп жасына дейінгі кезеңде балалармен сөздік жұмысын жан-жақты жүргізу «Қатынас» білім беру саласының негізгі міндеттерінің бірі болып саналады.

Педагог балалармен сөздік жұмысын жүргізе отырып, оларды айналасындағы заттармен таныстырып, атын атай білуге, қасиеті мен сапасын, түр - түсін және пішінін ажырата білуге, қоршаған ортадағы түрлі құбылыстар жайындағы ұғым, түсініктерін дамытуға және белсенді түрде тілдік қарым - қатынас жасай білуге үйретеді.

Балалардың сөздік қорын молайтуда ойынның, тапсырма жаттығулардың орны ерекше. Ойын арқылы балалардың сөздік қоры дамып, ауызша сөйлеу машығы тез игеріледі, таным белсенділіктері қалыптасады, сондай-ақ ақыл- ойы өсіп жетіледі. Ұрпақтан ұрпаққа жалғасын тауып келе жатқан, әрі үлкен мәні бар мәдени шығармашылық - саусақ ойыны болып табылады. Саусақ ойынын ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан - жануарларды, құстарды, ағаштарды т.б көптеген бейнелерді бейнелей алады. Сөйлеу тілі мүшелері әрекетінің қозғалуларының дамуы қол саусақтарының нәзік қимылдарының дамуымен тығыз байланыста болғандықтан, бала қолының ептілігін толық жетілдіру, түзету жұмыстарын жүйелі жүргізуді қалайды.

Саусақ, тіл жаттығулары балалардың:

- нәзік саусақ бұлшық еттерін жаттықтыру арқылы қолын жазуға дайындайды;
- тілін дамытуға өлшеусіз үлес қосады;
- қимыл арқылы өлең жолдарын қиындықсыз түсініп, жаттап алады;
-айтылуы қиын дыбыстарды дұрыс айтуға ойын түрінде тез жаттығады;
- есте сақтау қабілеті артады;
-елестету арқылы қиялын дамытады;
- әр кейіпкердің рөліне енуді үйреніп, даусын құбылтып, еркін сөйлеуге жаттығады;
- өлеңдерді жаттап, жан-жануарлардың дыбыстарын салу арқылы айтылуы қиын ызың, үнді дауыссыз дыбыстарды анық айтып үйренеді;
- ертегіні тыңдай отырып дауысты, дауыссыз дыбыстар туралы жалпы түсініктері дамиды.

Ұсынылып отырған бағдарламада саусақ, тіл жаттығуларының мақсаттарына сәйкес қол қимылының белсенділігін арттыруға өз үлесін қосатын қол еңбегінің үлгілері берілген.

Сканировано с CamScanner

Копия верна

Мақсаты:

Мектепке дейінгі ересек жастағы балалардың ана тілінің ережелері мен базалық нормаларын игеру және оны қолдана білу іскерліктерін дамыту

Міндеттері:

- Балалармен сөздік жұмысын жүргізу;
- Қоршаған ортадағы түрлі құбылыстар жайындағы түсініктерін дамыту;
- Белсенді тілдік қарым-қатынас жасауға үйрету;
- Айналадағы заттардың қасиеті мен сапасын, түр-түсін, пішінін ажыратуға үйрету;
- Мектеп жасына дейінгі балалардың сөздік қорын дамыту.

Мазмұны:

- Сөйлем
- Отбасы мүшелері
- Сөйлем құрылымы
- Сөз тіркестері
- Тіл ұстарту жаттығулары
- Сөйлем құрылымына талдау
- Сөздерді буынға бөлу

Сканировано с CamScanner

Копия верна

Айы	№	Тақырыптар	Мақсаты	Сағат саны	Көрнекіліктер
Қыркүйек	1.	**Сөйлем. Саусақ жаттығуы «Доп»**	Сөйлем туралы түсінік. Суретке қарап сөйлемдер құрау.Балалардың ой-өрісін, тілін дамыту. Ұқыптылыққа, әдептілікке тәрбиелеу. Саусақ моторикасын дамыту	1	Күз мезгіліне байланысты сурет
	2.	**Буын, дыбыс. Саусақ жаттығуы «Кірпі»**	Буын, дыбыс туралы түсінік. Дыбыстан буын, буыннан сөз құрату. Сөзді буынға бөлу, буынның дыбыстық құрамын ажырату	1	Кірпінің суреті
	3.	**Отбасы. Саусақ жаттығуы «Күнге ұқсаймыз»**	Отбасы мүшелері туралы түсініктерін кеңейту. Отбасы тақырыбына сурет бойынша әңгіме құрауға, отбасы мүшелерін ажырата білуге, оларды құрметтеуге, сыйлауға тәрбиелеу. Өз отбасымен байланыстыра отырып, ондағы өз орнын білуді үйретіп, сөздік қорын дамыту	1	Отбасы туралы сурет; Балалардың өз отбасыларының суреттерінен көрме жасау
	4	**Дауысты, дауыссыз дыбыстар. Тіл жаттығуы «Ағайынды аралар»**	Дауысты, дауыссыз дыбыстар туралы түсінік беру. Олардың ерекшеліктерін түсіндіру	1	Күз мезгілі туралы өлең
Қазан	5.	**Күз кереметі. Жемістер. Саусақ жаттығуы «Сақырауқұлақ»**	Сурет бойынша әңгіме құрастыру. Жемістердің аттарын атап, ажырата білу. Жемістер туралы өлең үйретіп, жұмбақтар шешкізу арқылы сөздік қорларын толықтыру	1	Жемістер суреті
	6.	**Сөз. Сөз тіркестері. Саусақ жаттығуы «Құлып»**	Сөз туралы алған білімдерін бекіту. Қол жаттықтыру жұмыстарын жүргізу	1	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері
	7.	**Сөйлем құрылымы. Саусақ жаттығуы «Жаңбыр»**	Сөйлем құрылымы туралы түсініктерін кеңейту. Екі, үш сөзден тұратын сөйлемдер құрату	1	Жаңбыр туралы сурет, өлең
	8.	**Сөйлем түрлері. Саусақ жаттығуы «Моншақ»**	Сөйлем түрлері туралы түсінік беру. Қол жаттықтыру жаттығулары	1	Моншаққа байланысты мазмұнды суреттер
	9.	**Ойыншықтар. Саусақ жаттығуы «Тыңдамайтын доп»**	Ойыншықтар туралы түсініктерін кеңейту. Ойыншықтарды ұқыпты ұстауға баулу. Антоним сөздер туралы түсіндіру	1	Ойыншықтардың суреттері

Сканировано с CamScanner

	10.	**Сурет бойынша әңгіме. Тіл жаттығуы «Тынымсыз тіл туралы ертегі»**	Байланыстыра сөйлеуге баулу. Тіл ұстарту жаттығулары	1	Тәрбиешінің шығармашылығы бойынша сурет
	11.	**Үш-төрт сөзден тұратын сөйлемдер құрастыру. Тіл жаттығуы «Ағайынды аралар»**	Үш-төрт сөзден тұратын сөйлемдер құрастыру. Сөйлемнің құрылымына талдау жасау. Қол жаттықтыру жаттығулары	1	Ара тақырыбына байланысты сөйлемдер құрату
	12.	**Сөз тіркесі. Тіл жаттығуы «Шегіртке»**	Сөз тіркесі туралы алған білімдерін кеңейту. Суреттерге қарап, сөз тіркестерін құрастыру	1	Шегіртке тақырыбына байланысты сурет
Желтоқсан	13	**Қысқа дайындық. Тіл жаттығуы «Дауыстарын қайтала»**	Сурет бойынша әңгіме құрастыру	1	Жануарлар суреттері, аудио, видео таспалар
	14.	**Қысқы тіршілік. Саусақ жаттығуы «Қасқыр»**	Қыстап қалатын құстар мен жануарлардың қысқы тіршілігі туралы әңгімелесу. Сурет бойынша әңгіме құрастыру	1	Құстар мен жануарлардың мазмұнды суреттері
	15.	**Менің Қазақстаным. Саусақ жаттығуы «Үй »**	Қазақстан Республикасы туралы түсінік беру. Еліміздің рәміздері, астана туралы түсіндіру	1	Рәміздер, Астана туралы бейне ролик
	16.	**Қысқы еңбек. Саусақ жаттығуы «Мұз бұлақ»**	Адамдардың қысқы еңбегімен таныстыру. Үлкендердің еңбегін құрметтеуге баулу	1	Үлкендердің еңбегі туралы сурет, бейне ролик
Қаңтар	17.	**Қыс қызығы. Саусақ жаттығуы «Аққала»**	Қыс мезгілі туралы түсінігін кеңейту. Сурет бойынша әңгіме құрастыру	1	«Қыс қызығы» картинасы
	18.	**Сөз тіркестері, сөз, буын, дыбыс. Тіл жаттығуы «Қоңыз»**	Сөз тіркестері туралы түсінік беру. Сөз тіркестерін сөздерге, сөзді буынға, буынды дыбысқа бөле білуді үйрету	1	Қоңыз туралы материалдар (интернеттен)
	19	**Киімдер. Саусақ жаттығуы «Қолшатыр»**	Киімдер туралы түсініктерін кеңейту.Жыл мезгіліне байланысты киетін киімдер туралы әңгімелесу	1	Жыл мезгіліне байланысты киімдер суреттері

Сканировано с CamScanner

	20	**Үй жануарлары. Саусақ жаттығуы «Ботақан»**	Үй жануарлары туралы алған түсініктерін тереңдету.Үй жануарларының төлдерін ажыратып айтуға, олардың қалай дыбыстайтынын меңгерту.Үй жануарларын күтуге, қамқор болуға баулу, ересек адамдардың еңбегін құрметтей білуге тәрбиелеу	1	Үй жануарлары туралы слайд, аудио, видео таспалар
Ақпан	21	**Жабайы аңдар. Саусақ жаттығуы «Қорбаңбай аю»**	Ертегі мазмұнын сұрақтар бойынша әңгімелету. Сөздік қорларын байыту	1	Жабайы аң туралы ертегі слайды, аудио, видео таспалар
	22	**Көлік түрлері. Саусақ жаттығуы «Ұшақ»**	Көліктер туралы түсініктерін кеңейту. Қол жаттықтыру жаттығулары	1	Көлік түрлері туралы слайд, аудио, видео таспалар
	23	**Аң аулау. Саусақ жаттығуы «Қарсақ пен түлкі»**	Аңшы туралы әңгімелеу. Аңшы сөзін жекеше, көпше түрде айтқызу. Сурет бойынша әңгімелесу	1	«Аңшы» картинасы
	24	**Сурет бойынша әңгіме. Тіл жаттығуы «Майлыаяқ»**	Әңгімені үлгі сызба бойынша баяндау. Әңгімені өз қиялымен аяқтау. Тіл ұстарту жаттығулары	1	Итке байланысты суреттер жинағы
Наурыз	25	**8 наурыз – Аналар мерекесі. Саусақ жаттығуы «Гүл тереміз»**	Аналар мерекесі туралы түсініктерін қалыптастыру. Сөйлемдер құрастыру. Ана тақырыбына өлеңдер оқу. Сөздерді анық айтқызу	1	Ана туралы өлең (Тәрбиешінің шығармашылығы бойынша)
	26	**«Жыл басына таласқан хайуанаттар» ертегісі. Саусақ жаттығуы « Тышқан»**	Ертегі мазмұнын айту, сахналау.Жұмбақтар шешу, өлеңдер оқу	1	Ертегі желісі бойынша сахналық қойылым көрнекіліктерін дайындау
	27	**Наурыз – жыл басы. Дидактикалық ойын «Сандық»**	Наурыз мерекесі туралы түсінік. Ұлттық ойындар туралы әңгімелеу	1	Наурыз мерекесі туралы бейне ролик
	28	**Малдың төлі. «Төлдер айтысы» ертегісі.**	Ертегіні мазмұндау. Төлдер тақырыбына өлеңдер оқыту. «Төлдер айтысы» ертегісін рөлдерге бөліп, сахналау	1	Ертегі желісі бойынша сахналық

Сканировано с CamScanner

		Саусақ жаттығуы «Бұзауқан»			қойылым көрнекіліктерін дайындау
Сәуір	29	Буынға бөлейік. Саусақ жаттығуы «Торғай мен түлкі»	Сөздерді буынға бөлдіру. Олардың неше буыннан тұратынын анықтау. Қол жаттықтыру жаттығулары	1	Торғай мен түлкі суреттері
	30	1	Сөздегі дауыссыз дыбыстың орнын анықтау. Тіл ұстарту жаттығулары	1	Қасқыр туралы суреттер
	31	Менің сүйікті қалам. Саусақ жаттығуы «Күн мен гүл»	Қала туралы әңгімелеу	1	Қала туралы бейне ролик
	32	Менің достарым. Саусақ жаттығуы «Күн көжек»	Қоршаған орта, достар туралы түсініктерін кеңейту. Сурет бойынша әңгіме құрату	1	«Менің достарым» картинасы
Мамыр	33	Балабақша. Саусақ жаттығуы «Тордағы құс»	Балабақша туралы түсініктерін кеңейту. Сурет бойынша әңгімелеу	1	Балабақша туралы бейне ролик
	34	Ауылда. Саусақ жаттығуы «Қошақаным»	Ауыл туралы әңгімелеу	1	Ауыл туралы бейне ролик
	35	Ыдыстар. Дидактикалық ойын: «Ыдыстарды толықтыр»	Ыдыс-аяқ туралы түсініктерін кеңейту, жұмбақтар шешкізу. Сөйлемдер құрастырту.	1	«Ыдыстар» картинасы сериясы
	36	Біз мектепке барамыз. Дидактикалық ойын: «Оқу құралдарын ата»	Мектеп туралы түсінік беру. Сурет бойынша әңгімелеу	1	Мектеп туралы бейне ролик
				36 сағат	

Сканировано с CamScanner

Копия верна

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту стандарты

2. Мектепке дейінгі ересек жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқытуға арналған «Біз мектепке барамыз» бағдарламасы

3. Мектепке дейінгі жалпы білім беру бағдарламасы

4. Г.Д.Абдрахимова
«Саусақ және тіл жаттығулары» «Арман-ПВ» баспасы,2013жыл

5. Тіл дамыту. Дидактикалық ойындар Алматы-кітап баспасы, 2008жыл

6. Е.Өтетілеуова
«Балақай» өлеңдер жинағы Алматы-1986 жыл

7. Д.З.Жүсіпова, С.Ж.Андабекова, К.А. Сатыбалдиева, Қ.Т.Байғабылова
Көркем әдебиет Хрестоматия «Аруна» баспасы

8. Р.Б. Нұртазина, А.Д.Сейсенова, Б.Х. Исмағұлова, Г.Қ. Досмамбетова
Көркем сөз әлемі
Алақай Хрестоматия «Аруна» баспасы.

Сканировано с CamScanner

«АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫНЫҢ БІЛІМ БАСҚ
«МӘРТӨК АУДАНДЫҚ БІЛІМ БӨЛІМІ» ММ БОЙЫНША

Б Ұ Й Р Ы Қ

Мәртөк селосы № 205 « 27» 08 2021 ж.

2021-2022 оқу жылына арналған
Мектепке дейінгі ұйымдардағы
ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің
аясынан тыс тақырыптық бағыты бойынша
вариативтік бөлім /компонент/ жұмыстарын
бекіту туралы

Аудандық сараптама кеңесінің 02.09.2021 жылғы № 8 хаттамасы шешімі негізінде мектепке деі ұйым тәрбиеленушілерімен оқыту мен тәрбиелеу процесін жетілдіру, білім мазмұнын жаңарту, шығармаш тұлға қалыптастыру, ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерінен тыс қызығушылықтары бойынша жұмыс түрлє ұйымдастыру мақсатында

Б Ұ Й Ы Р А М Ы Н:

Мектепке дейінгі ұйым басшыларына:

1. Мектепке дейінгі ұйымдардың оқыту мен тәрбиелеу үрдісінің жоғары нәтижел қамтамасыз ететін вариативтік компонент /бағдарламалар/ аудандық білім бөлімінің сараптамалық кеңе ұсынылсын.

2. *Рұқсат етілсін:*

2.1«Бумажные превращение» - №1 «Тополек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.2 «Народные умельцы» - №1 «Тополек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.3 «Игралочка» - №1 «Тополек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.4 «Валшебный язычек» - №1 «Тополек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.5 «Сиқырлы қағаздар»- №2 «Айгөлек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.6 «Жас спортшы» - №2 «Айгөлек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.7 «Өнерлі екен он саусақ» - №2 «Айгөлек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.8 « Ертегілер әлемінде» - №5 «Балбөбек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.9 «Сөйле, сөйле балақай» - №12 «Бәйтерек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.10 «Сиқырлы ертегілер» - №12 «Бәйтерек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.11 «Поговори-ка» - №12 «Бәйтерек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.12 «Говорим красиво» - №12 «Бәйтерек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.13 «Ертегілер әлемінде» - №12 «Бәйтерек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.14 «Граматейчик» - №12 «Бәйтерек» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.15 «Сиқырлы сандар» - ЖШС «Мансур2016» «Каусар» балабақшасы;
2.16 «Бала тілін дамыту» - ЖШС «Мансур2016» «Каусар» балабақшасы;
2.17 «Бала тілін дамыту»- ЖҚ«Каденова Н.У» «Мансур» балабақшасы;
2.18 « Жас экологтар»- ЖҚ«Каденова Н.У» «Мансур» балабақшасы;
2.19 «Байқампаздар әлемі»- ЖҚ«Каденова Н.У» «Мансур» балабақшасы;
2.20 «Ойнайық та ойлайық»- ЖҚ«Каденова Н.У» «Мансур» балабақшасы;
2.21 «Ойнайық та ойлайық» - ЖШС «Аслан Али» «Томирис» балабақшасы;
2.22 «Ертегілер еліне саяхат» - ЖШС «Дастан2016»«Нұрсәт» балабақшасы;
2.23 «Юный художник» - ЖШС «Дастан2016»«Нұрсәт» балабақшасы;
2.24 «Занимательная математика» - ЖШС «Дастан2016»«Нұрсәт» балабақшасы;
2.25 «We love English» - ЖШС «Дастан2016»«Нұрсәт» балабақшасы;
2.26 «Сиқырлы саусақтар әлемі»- №7 «Таңшолпан» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.27 «Сөйле балақай»- №7 «Таңшолпан» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.28 «Табиғат ғажаптары»- №7 «Таңшолпан» бөбек-бақшасы МКҚК;
2.29 «Пішіндер сандықшасы» -ЖШС Дисней клуб «Дисней клуб» балабақшасы.
2.30 «Әдептілік әлемі» -ЖШС Дисней клуб «Дисней клуб» балабақшасы
2.31 «Табиғат әлемі» -ЖШС Дисней клуб «Дисней клуб» балабақшасы.

Сканировано с CamScanner